מאת lilach
רביעי, 10 מרץ 2010 13:54 - עודכן לאחרונה ראשון, 07 יולי 2013 08:14

הטיפול בתביעתו של חייל צה"ל, שנפגע או חלה תוך ועקב שירותו הצבאי, מתבצע בכמה שלבים. בשלב הראשון, התביעה נבחנת על ידי קצין התגמולים, ולאחר איסוף עדויות ותעוד, והתייעצות עם רופא מומחה, מחליט קצין התגמולים האם הנפגע זכאי להיות מוכר כנכה צה"ל.

רק לאחר ההחלטה העקרונית להכיר בקשר שבין הנכות לשירות, מגיע שלב קביעת דרגת הנכות.

את דרגת הנכות קובעת ועדה רפואית, המורכבת מרופאים אשר קיבלו מינוי מתאים משר הביטחון. רק רופאים שמונו כדין כחברי ועדה רפואית יכולים לדון בענינו של נכה צה"ל ולקבוע את נכותו.

בחוק הנכים נקבע מדרג של הועדות. הועדה מדרג ראשון הינה ועדה רפואית מחוזית. על החלטת ועדה רפואית מחוזית ניתן לערער לועדה רפואית עליונה.

קיימים מספר סוגים של ועדות הדנות בנכותם של נכי צה"ל: ועדה רפואית לקביעת נכות, ועדה רפואית לפי סעיף 28א לחוק הנכים וועדה רפואית לפי תקנה 9 לתקנות הנכים (מבחנים לקביעת דרגת נכות). בכל אחד מהסוגים הבדיקה הראשונה תתבצע ע"י ועדה רפואית מחוזית, והערעור יהיה בפני ועדה רפואית עליונה.

הועדה הרפואית המחוזית יכולה להיות מורכבת מרופא אחד או יותר. בד"כ, כאשר לנכה יש מספר פגיעות שונות, יעשה מאמץ להרכיב עבורו ועדה ובה רופאים מכל תחומי ההתמחות הרלבנטיים, עם זאת, לעיתים אין מנוס, ונכה הסובל מכמה פגיעות שונות יצטרך להתייצב בפני יותר מועדה אחת, ע"מ שיקבעו לו דרגות נכות בכל הפגימות.

הועדה הרפואית הדנה בענינו של נכה צה"ל, מקבלת לעיונה את תיקו הרפואי, הכולל מסמכים שנאספו במהלך הטיפול בתביעה. אם בידי הנבדק תעוד עדכני, שעדיין לא הועבר למשהב"ט, הנבדק יכול להביאו איתו במועד הבדיקה ולהציגו לועדה. כן על הנבדק להביא עמו בדיקות הדמיה, אם ישנן (לדוגמא דיסקים של CT ו MRI)

בתחילת הבדיקה יתבקש הנבדק לפרט את תלונותיו – ממה הוא סובל, מהן מגבלותיו, איזה טיפול רפואי הוא מקבל וכו'. מאחר ומעמד הבדיקה עלול לגרום למתח ולהתרגשות, מומלץ לחשוב מראש מה רוצים להגיד, ואף להכין נקודות בכתב.

דברי הנבדק נרשמים בפרוטוקול, והנבדק מאשר אותם בחתימתו. ניתן לבקש תיקון או הוספה אם הדברים לא נרשמו בצורה מדויקת.

לאחר שמיעת התלונות, נערכת בדיקה גופנית, אותה מבצעים רופאי הועדה.

סיכום החלטת הועדה הרפואית וקביעת הנכות נעשים במקום, לאחר סיום הבדיקה, אולם שלא בנוכחות הנבדק. יתכנו מקרים בהם הועדה הרפואית תחליט שלא לקבוע את דרגת הנכות באותה ישיבה, אלא לבקש שיומצא לה מידע נוסף – למשל להפנות את הנפגע לבדיקה כלשהיא, או לבקש שיוזמן תיק רפואי שלו.

במקרה כזה הנבדק יקבל על כך הודעה, וכן תשלח אליו הודעה על מועד הכינוס הנוסף של הועדה הרפואית, לצורך סיכום התיק. במקרים רבים אין חובת התייצבות לדיון הנוסף בפני הועדה.

החלטת הועדה הרפואית מועברת לבדיקה וביקורת של הממונה על הועדות הרפואיות, והוא מוסמך להחזיר

את התיק לועדה, במקרים מסויימים, לשם השלמות, הבהרות ותיקונים.

רק לאחר אישור ההחלטה, נשלחת לנפגע ההודעה הרשמית על דרגת הנכות שנקבעה לו.

רוב הועדות הרפואיות הינן ועדות רפואיות רגילות, שתפקידן לקבוע את דרגת הנכות בפגימות שהוכרו על ידי קצין התגמולים. כפי שצויין לעיל, קיימים שני סוגים נוספים של ועדות, שבהם נדרשת הועדה הרפואית גם לנושא הקשר הסיבתי.

הסוג הראשון הינו ועדה לפי סעיף 28א לחוק הנכים. לפי סעיף זה, קצין התגמולים יכול להסמיך את הועדה ליתן החלטה גם באשר לקשר הסיבתי. בד"כ נעשה שימוש בסעיף זה כשמדובר בפגיעה בשמיעה.

הסוג השני הינו ועדה לפי תקנה 9 לתקנות הנכים (מבחנים לקביעת דרגת נכות). בתקנה זו נעשה שימוש כאשר נכה צה"ל טוען שבגלל הנכות המוכרת נגרמה לו נכות נוספת. לדוגמא: אדם שנזקק לסטרואידים עקב נכות מוכרת, ובשל השימוש בסטרואידים לקה בבעיות רפואיות נוספות. במקרה כזה הועדה הרפואית דנה ומחליטה הן בשאלת הקשר בין הנכות החדשה לנכות המוכרת, והן בשאלת דרגת הנכות לה זכאי הנכה בשל הנכות החדשה.

נכה צה"ל, שקיבל הודעה על דרגת הנכות שנקבעה לו, ואינו שבע רצון מההחלטה, יכול לערער על החלטת העדה הרפואית לועדה רפואית עליונה.

ההליך בפני הועדה הרפואית העליונה דומה להליך בפני הועדה הרפואית המחוזית אולם הוא מתנהל בפני רופאים אחרים, שהוסמכו כחברי ועדה רפואית עליונה. לא יתכן מצב שאותו רופא יבדוק את הנכה הן כועדה רפואית מחוזית והן כועדה רפואית עליונה.

על החלטת הועדה הרפואית העליונה, ניתן לערער, עפ"י חוק, בשאלה משפטית בלבד, לבית המשפט המחוזי. (דיון בפני דן יחיד).

הנכה זכאי להיות מיוצג ע"י עו"ד בכל אחד משלבי הבדיקה כאמור – ועדה רפואית, ועדה רפואית עליונה וביהמ"ש המחוזי.

[לפסיקה בענין קביעת הנכות וועדות רפואיות]